

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett
vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati pett
vrst à Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.— za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO,
L J U B L J A N A , Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta,
telefon st. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65;
podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon st. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Prvia ameriška obrambna linija se je približala Evropi in Afriki

Pomemben govor predsednika Roosevelta o ameriških vojaških pripravah — Ameriška vojna proizvodnja na višku — Amerika dobavlja Angliji letala v neprestanih transportih — Zedinjene države smatrajo Azore in kanarsko otočje za ameriško interesno sfero

Washington, 31. okt. (Un. Pr.). Predsednik Roosevelt je imel senci po radiu govor o ogromnih ameriških vojaških pripravah in pospešenih dobavah vojnega materiala Veliki Britaniji. V svojem govoru je objavil važne podatke o silno povečani produkcijski kapaciteti ameriške industrije.

Predsednik je uvedoma naglasil, da je ameriška vlada pozvala letalsko industrijo, naj Veliki Britaniji v najkrajšem roku dobavi dodatnih 12.000 letal. Tako imenovani nujnostni odbor je prejel nalog, naj nemudoma prouči ta problem. Čim bolj do letalske tovarne prevezle nova naročila, se bo število od Anglije v celoti naročenih letal povečalo na 26.000 aparativ.

Vlada, ki je Roosevelt deljal, na drugi strani z največjo intenzivnostjo posreduje oborožitev lastnih vojnih sil. To velja posebno za vojno mornarico, ki je bila v zadnjem času že silno ojačena. Zaposl-

nost v ameriških ladjevinah je sedaj šestkrat večja, kakor je bila l. 1930.

Amerika je razširila območje svoje pomorske obrambe s pridobitvijo novih oporišč, in je tako v veliki meri zlasti na Atlantskem oceanu povečala akcijski radij svoje vojne mornarice. Prva ameriška obrambna linija se je premaknila na ravnovezne Karibijskega morja in sega sedaj od Novega Fundlanda do bližine Afrike.

Amerika je v veliki meri povečala tudi svojo vojsko. Od nemškega pohoda na Poljsko dalje, se je ameriška regularna vojska več kakor podvojila. Vlada pa skrbibudi za to, da je ta vojska med vsemi najbolje oborožena.

Ameriška letalska industrija bo že v kratkem zmogla proizvodnjo po 50.000 letal na leto. V tovarnah delajo nove in dan.

Tovarne v Kaliforniji izdelujejo že štirikrat več letal kakor pred letom dni. Douglasove tovarne so podvojile svojo produkcijo.

cijiski kapacitet. Curtissove tovarne v Saint Louisu so v poslednjih 12 mesecih izvišale svojo izdelovalno sposobnost za 1100 odstotkov. V poslednjih 10 mesecih se je produkcija letalskih motorjev v Zedinjenih državah povečala za 240 odstotkov.

Ameriška dobavlja Veliki Britaniji sedaj letala že v neprekinitnih transportih. Bližkovita vojna proti Angliji, ki traja že tri mesece, ni zmangala sile angleškega letalstva. Nasprotno so angleške letalske sile sedaj že večje, kakor so bile pred veliko letalsko ofenzivo. Deloma je k temu prispevala s svojimi dobavami tudi ameriška industrija. Roosevelt je zaključil svoj govor, da bodo Zedinjene države v zraku kmalu postale najmočnejše sile na svetu.

New York, 31. okt. j. (CBS). Po informacijah iz Lizabone je prispel na Kanarske otoke član nemškega generalnega štaba general Müller. Njegov prihod se tol-

mači kot prijateljski obisk. Hkrati je odpovedal na Kanarske otoke španski vojni minister general Varela.

V ameriških diplomatskih krogih opozarjajo na zelo značilno okoliščino, da sta hkrati na Kanarskih otokih vojaška predstavnika Nemčije in Španije. Vejetno je to v zvezi z načrti držav osi na Atlantiku.

V ameriških diplomatskih krogih opozarjajo na svoječasno izjavo ameriškega zunanjega ministrstva, da je treba smatrati Azore in Kanarsko otočje kot bližni ameriški interesni sferi, ker sta ti dve točki strateško izredno vazni v obrambi trgovskih pomorskih potov Zedinjenih držav.

New York, 31. okt. e. (DNB) Pet ameriških rušev in ena matična ladja za letala so odpeljali iz svojega oporišča Key Westa na Floridi. Ladje so doobile navodila v zapečateni kuverti.

Washington, 31. okt. br. (Reuter) Republikanski kandidat za ameriškega predsednika Wendell Willkie je senci v nekem svojem volilnem govoru izjavil, da pričakuje, da bo Roosevelt Ameriko v pričetku prednjeg leta povedel v vojno.

Washington, 31. okt. AA. (Reuter) Dasi najnovejše ankete o razpoloženju javnega menija v Ameriki dokazujejo, da republikanski predsedniški kandidat Wendell Willkie stalno pridobiava, največji del političnih opozovalcev vendar ne prepušča svoje okolico, da bo Roosevelt zmagal. Med novinarji je takoj težko najti kogarkoli, ki bi veroval, da bo Willkie dobil vsaj 100 od 531 volilnih glasov. Willkie se naprej izrablja razne pritožbe proti upravi, prav tako pa tudi izrablja krštev tradicije, ki jo je zagradil Roosevelt s svojo tretjo kandidaturo. Prav tako ocita naraščanje dolgov in nedolavnost v narodni obrambi.

Pred preobratom v grško italijanskem sporu?

V Berlinu izjavljajo, da je omejitev grško italijanskega spora v interesu Nemčije in da Bolgarija ne bo storila ničesar, kar bi moglo razširiti vojni konflikt na Balkanu.

Berlin, 31. okt. i. Nemški tisk o vojaških operacijah na Grškem ne prinaša nobenih vesti, temveč samo komentira italijanska štabna poročila.

V notranjih političnih krogih vlada ne-navadno zanimanje, če se bo spopad, ki je nastal na jugu Balkana, razširil tudi na ostali del Balkana. V Berlinu pravijo, da je v interesu Nemčije, da ostane ta spor lokaliziran.

V ostalem pa nemški tisk, da krivda glede tega spora ne zadene ne Italijo, ne Nemčijo, temveč zgolj Anglijo. Uradni krogi v Berlinu so prepričani, da bo po likvidaciji spora na Grškem Anglia izločena iz Sredozemskega morja in da bo na ta način izgubila svoj prevladujoči položaj v svetu.

Glede ostalih balkanskih držav v Berlinu ne podčirajo, da je n. pr. Bolgarija odločno na strani osi. O tem nihče ne daje, toda nikakega razloga ni za verjetnost, da bi Bolgarija podvzela nekaj, kar bi bilo proti interesom miru na Balkanu. Glede stališča Nemčije napram italijansko-grški vojni pa uradni krogi v Wilhelmstrasse izjavljajo:

Ko je naš zaveznič Italija smatrala za potrebno, da napravi tako odločitev in da napravi tak korak, potem je to tudi stoma odločitev Nemčije. Ker je Grčija na italijanskem vojnem področju, je logično, da bo to akcijo izvedla Italija. Toda rešitev tega problema je del skupne politike, ki se proti Angliji. To so diktirali tudi vojaški razlogi.

Švicarske informacije

Curh, 31. oktobra, i. Berlinski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« izjavlja, da v Berlinu ne računa z razširjenjem italijansko-grškega konfliktu na ostale balkanske države. Odnosno Nemčije z večino južno-vzhodnih evropskih držav so toliko razčleneni, da v tem pravcu ni prizakovati nobenih presečenj. Glede zadržanja Turčije dozdaj iz Ankare še ni končnih informacij, vendar v Berlinu pričakujeta da postopanje Italije v vzhodnem delu Sredozemskega morja ne bo imelo težjih posledic za Turčijo ne v političnem in ne v vojaškem pogledu.

Papen na poti v Berlin

Carigrad, 31. okt. br. (Un. pr.). Sinoč je prispel v Carigrad nemški poslanik v Ankara von Papen. Od tod namerava še danes odprtovati v Constance, od tod pa se bo s posebnim letalom odpeljal v Berlin. Za tak ovinek se je moral odločiti zaradi tega, ker je bil železniški promet med Turčijo in Bolgarijo prekinjen. Proza je ob Maricu mestoma speljana po grškem ozemlju.

Papen potuje v Berlin, kakor zatrjujejo počeni diplomatici krogi, da bi sam počao nemškim državnikom o rezultatih razgovorov, ki ih je imel zadržano dne s turškimi odgovornimi činitelji. V tem zvezi v tukajšnjih krogih menijo, da je bila Italija prepričana da bo Grčija brez odpora sprejela njene zahteve. Os nikakor ni želela vojne na Balkanu. Nemčija si celo prizadeva doseči način likvidacije spora in Papen naj bi dobil posebna pravodelna pooblastila v ta namen.

Italija proti angleškim oporiščem v Grčiji

Milan, 31. okt. AA. (Stefani). »Corriere della Sera« objavlja članek o položaju Grčije in med drugim pravi, da je Metaxas s svojo okolicijo vsili Grčiji politiko, ki ne odgovarja koristnim države. List pravi, da je Metaxas svojo nesrečno državo postavil v službo Anglike. Plutokratski tisk želi sedanje dogodek orisati kot napad na grško civilizacijo. Naj občudujemo kakorkoli klasično Grčijo in nai gojimo simpatije do grškega naroda, pri tem vendar ne moremo pristati na to, da bi Anglia zavzela pomorska in letalska oporišča v danočni Grčiji in da bi na ta način ogrožala premetne zile Italije.

Angleški komentar

London, 31. okt. j. (LEF). Današnji »Times« objavlja poročilo svojega angleškega dopisnika o vojaškem položaju v Grčiji. Po mnemu neutralnih vojaških opozovalcev se lahko smatrajo izgledi Grčije za uspešno obrambo za zelo povoljne. Vojaški opozovalci naglašajo, da ima Grčija v gorskem terenu mnogo zelo dobro utrjenih obrambnih linij, ki jih je mogoče obrnati z razmeroma majhnim številom vojaščev.

Moral vojaštva, kakor tudi civilno prebivalstvo je zelo dobra in posebno ugodno je na prebivalstvo vplivala izkušnja, prav tako v tem delu Sredozemja.

Atene, 31. okt. e. Minister za tisk Niccolis je senci govoril po radiu o vojni proti Italiji. Rekel je, da je Grčja storila vse kar je bilo v njenih močeh, in da je potrebitno opremščati vse žalitve, da obdrži prijateljske odnose z Italijo. Toda vsi njeni naporji so bili zamarni. Zaključil je svoj govor, da bo vojna dolgo trajala, toda Grčija bo vzdružala do konca.

Egiptu Kapsalis obiskal predsednika egipčeve vlade, s katerim je razpravljal o usodo grških državljanov v Egiptu. Ista agencija javlja, da je predsednik vlade sprejel tudi poslanike balkanskih držav.

Gover grškega ministra

Atene, 31. okt. e. Minister za tisk Niccolis je senci govoril po radiu o vojni proti Italiji. Rekel je, da je Grčja storila vse kar je bilo v njenih močeh, in da je potrebitno opremščati vse žalitve, da obdrži prijateljske odnose z Italijo. Toda vsi njeni naporji so bili zamarni. Zaključil je svoj govor, da bo vojna dolgo trajala, toda Grčija bo vzdružala do konca.

Gover Ciano v Tirani?

Carigrad 31. okt. br. (SDA). Iz Rima so prispele vesti, da je italijanski zunanjinski minister grof Ciano včeraj odpotoval v Tiran.

Vrnitev grškega kneza

Carigrad, 31. okt. e. Grški knez Peter, ki je bil nekaj časa gost v Turčiji, se je vrnil v Grčijo, kjer bo prevzel poveljstvo nad svojim polkom.

Spošni moratorij

Atene, 31. okt. AA. (DNB). Grški službeni list je objavil včeraj spošni moratorij.

Berlin, 31. okt. e. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo v Berlinu, da ni nobenih razlogov, ki bi kazali, da se zaradi novih sporov na Balkanu poslavali s Moskvo in zastopniki držav osi. Zastopniki tujega tiska so večinoma mnenje, da bo Moskva ostala neutralna, zlasti če se upošteva dejstvo, da so male države vzdoležne zasebno politiko in da nimajo nobene vojaške zveze s Sovjetsko unijo.

Ankara, 31. okt. i. (Anatolijevska agencija). Po poročilih iz Moskve je turški poslanik včeraj posestil angleškega poslanika Crippsu, s katerim je imel daljši razgovor. Diplomata sta se verjetno razgovarjala o stališču ob državah, ki je nastalo v bližini njunih interesnih sfer z izbruhom italijansko-grškega konfliktu.

London, 31. okt. j. Glasilo ruske armade »Krasnaja Zvezda« se v dališču članiku bavi s položajem v Sredozemskem morju ter ugotavlja, da se v zadnjem času razmerje sil na Sredozemlju ni bistveno izmenilo.

Ankara, 31. okt. i. (Anatolijevska agencija). Po poročilih iz Moskve je turški poslanik včeraj posestil angleškega poslanika Crippsu, s katerim je imel daljši razgovor. Diplomata sta se verjetno razgovarjala o stališču ob državah, ki je nastalo v bližini njunih interesnih sfer z izbruhom italijansko-grškega konfliktu.

London, 31. okt. j. Glasilo ruske armade »Krasnaja Zvezda« se v dališču članiku bavi s položajem v Sredozemskem morju ter ugotavlja, da se v zadnjem času razmerje sil na Sredozemlju ni bistveno izmenilo.

Berlin, 31. okt. e. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo v Berlinu, da ni nobenih razlogov, ki bi kazali, da se zaradi novih sporov na Balkanu poslavali s Moskvo in zastopniki držav osi. Zastopniki tujega tiska so večinoma mnenje, da bo Moskva ostala neutralna, zlasti če se upošteva dejstvo, da se male države vzdoležne zasebno politiko in da nimajo nobene vojaške zveze s Sovjetsko unijo.

Atene, 31. okt. e. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo v Berlinu, da ni nobenih razlogov, ki bi kazali, da se zaradi novih sporov na Balkanu poslavali s Moskvo in zastopniki držav osi. Zastopniki tujega tiska so večinoma mnenje, da bo Moskva ostala neutralna, zlasti če se upošteva dejstvo, da se male države vzdoležne zasebno politiko in da nimajo nobene vojaške zveze s Sovjetsko unijo.

Berlin, 31. okt. e. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo v Berlinu, da ni nobenih razlogov, ki bi kazali, da se zaradi novih sporov na Balkanu poslavali s Moskvo in zastopniki držav osi. Zastopniki tujega tiska so večinoma mnenje, da bo Moskva ostala neutralna, zlasti če se upošteva dejstvo, da se male države vzdoležne zasebno politiko in da nimajo nobene vojaške zveze s Sovjetsko unijo.

Berlin, 31. okt. e. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo v Berlinu, da ni nobenih razlogov, ki bi kazali, da se zaradi novih sporov na Balkanu poslavali s Moskvo in zastopniki držav osi. Zastopniki tujega tiska so večinoma mnenje, da bo Moskva ostala neutralna, zlasti če se upošteva dejstvo, da se male države vzdoležne zasebno politiko in da nimajo nobene vojaške zveze s Sovjetsko unijo.

Berlin, 31. okt. e. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo v Berlinu, da ni nobenih razlogov, ki bi kazali, da se zaradi novih sporov na Balkanu poslavali s Moskvo in zastopniki držav osi. Zastopniki tujega tiska so večinoma mnenje, da bo Moskva ostala neutralna, zlasti če se upošteva dejstvo, da se male države vzdoležne zasebno politiko in da nimajo nobene vojaške zveze s Sovjetsko unijo.

Berlin,

KINO Matica — Tel. 23-41 Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri na praznik popoldne matinejka predstava ob pol 11., popoldne predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
DANES PREMIERA monumentalnega večefilma v sepijskem koloru:

Suez

Najslavniji ameriški zvezdniki: Tyrone Power, Loretta Young, Annabella. — Film bremenne ljubezni in največjih življev!!! Dekle — največtejša ljubica in največtejša tovarinka!!!
Strahovita, neenaka borba dveh ljubitelj se miladi ljudi s slovensko zlogo, zavistjo, nerazumevanjem in sovražnim prirodnimi silami!
Soglasna sodba vseh, ki so gledali ta film v svetovnih kinematografih, je, da je to največje filmsko delo zadnjih let!! — Rezervirajte si vstopnice!

Tudi življenje je treba plačati

Plačilo je smrt, a cena ni previsoka, kajti življenje je, čeprav kratko, največja vrednota

Ljubljana, 31. oktobra

Dandanes ljudje misijo mnogo bolj pogosto na zadnjo življenjsko skrivnost, ki jo imenujemo smrt in ki jo sicer neradi izgovarjam: spoznali so, kako cenoju je človeško življenje med vojno in da je smrt posameznika brezpomembna. Težko je reči, ali ljudje ljubijo, kaj manj življenje zarađuje, v filozofskem poznjanju — da je živeti zelo tvegan, a da vendar ne tvega mnogo, saj je umreli treba prej ali sleg. Morda ljubimo življenje v mračnih dobah še bolj, kajti kako bi si sicer lahko razlagali velik, zmagoslaven optimizem človeštva, ki je prezivelo že toliko mračnih dni?! Čeprav se torej dandanes spomnimo večkrat, da je življenje zelo nezanesljiv kapič, ter da ga lahko ocenimo le po tem, kar smo že preživel, a da na »jutri« ne moremihce zidati, kljub upanju, da bo živel »najmanj sto let« — je prav, da je posvečen vsaj en dan ne le v spomin dragih pokojnih, temveč tudi kot memento živim. Stara resnica je namreč — toda človeštvo se je nikdar dovolj ne zaveda — da lahko smrt oplemeniti življenje; ljudje, ki pogosto misijo na smrt, so dobri ali vsaj bolj od tistih, ki nimajo dovolj poguma, da bi si polagali življenjske obraocene.

Na smrt je treba v resnicu večkrat posabiti, zlasti slabščinam, ki se boje malodobija spriči spoznanju, da je vse minljivo. Toda blagoristični, ki se dovolj močni, da lahko spoznajo: življenje ima samo zaradi tega svojo posebno ceno, ker je kratko. Lahko bi rekli, da je življenje kapital: skoraj vsi prejmemo enako glavnico — seveda so razlike, saj nismo vsi enako nadareni in naključje igra še vedno veliko vlogo v življenju — in je samo od nas odvisno, kako se bo obrestovala. Živite bitje prejme neprecenljivo bogestvo, ki ga ne more nihče drugi v stvarstvu: čas. Za zavestno bitje, za človeka, ki edini lahko postane ustvarjalec in preoblikovalec, je to božanstvo.

ski dar. Živeti, to se pravi doživljati čas, ga izrabiti ter preživeti, kar je samo enkratno in v njem ustvariti, kar še živi, ko je človek že prah — ali ni življenje nekaj večikega, najdragoceniješega na zemlji? Ali nima življenje posebne vrednosti v podobi svoje minljivosti? V primeri z vesoljstvom je ves na sončni sistem neznaten pratek in čim se ne more spremeniti, če se razblinje v nič. Toda ali ni človeško življenje prav v primeri s to neizmernostjo vesoljstva še tem dragocenije, ko lahko človek s svojimi možgani, najbolj čudovito snovjo na zemlji in moru tudi v vesmiru — objema to neskončnost?

Ne, z misiljo na smrt se je treba sprijazniti prav zaradi tega, da bomo znali pravljene cene življenja. Prav tega se moramo čim večkrat zavedati, kako kratko je življenje in da je vsek preživjen dan za veden izgubljen, če ga nismo znali pravilno izrabiti. Vsa umetnost življenja je v tem, čim koristnejše izrabiti dni, ki so nam dani. Živeti moramo tako, da nam je življenje zadoščanje, čeprav pri tem trpimo. Morda je vse to celo preveč preprosto: življenje mora biti izpolnjeno z delom. Ce bo storil čim več, ker bo lahko koristilo čim več ljudem, še po svoji smerti barvosti tudi temnejše barve.

Zivet! Ali se vam ne zdi življenje vendar vredno najvišje cene, ki jo moremo in moramo plačati — ali se vam ne zdi, da smrt zani ni preveliko plačilo?

Vid Ambrožič:

Blagor mrtvim

Blagor vam, ki je za vami
s svetom in življenjem boj,
toplo vam je v tih jami,
ker je mir v svet pokoj.

Mi pa tavarimo po zemlji,
žalost v srcu, skrb v očeh.
Trud telesa naša grudi,
duše zarezuje greh.

S cvetjem vam krase gomile —
s trnjem pot posut je nam;
duh se vaš radiuje v Bogu,
— srčni mrtvi, blagor vam!

zmagovalec po pravici in resnic. A ta začest Lesovina ubije: zadene ga kap.

Tako propade človeška in umetniška dragocenost, Lesovin zaradi bovine čestih lehkoprostih, nepopustne krvitnosti do majhšega tekmecka, in nadutosti ki hodi po sili ostati nad vsemi, a ne prizna možnosti, da kdo drugi več zna in more. Lesovin se bori za prvenstvo, napravlja celo vrsto novih osminkov ter jih sam razbijajo, zavedajoč se, da niso dovolj močni za tekmo z Danejem. In ta borba je resnično dramatična.

Zal, da je Funtek premalo pokazal borbenost Danejevo in da ni dovolj izkoristil Stane in sestre Helene, ki bi v tem dramatičnem trenju in borjenju dveh umetnikov lahko dramatičnost dogodkov razširile in stopnjevale. Sej sta obč zemski objektivno v svoji kritiki na strani Daneja, hkrati pa ljubita očeta ozromna brata; zlasti konflikta v Stanini duši ni izkoristil avtor, saj bi bilo nihanje med Danejem in očetom lahko rodilo vrsto močnih prizorov.

Da pa niso vsi starci skopi in glihi za zmagovato sposobnost mladine, kaže Grubič, profesor na umetniški akademiji in predsednik Zbirke. Toda postavljal se je, običaj na svoji ravnini in na tekmami za najdovršenije, idejno in oblikovalno najboljši kip mu je razstavila Štirja priznala le drugo nagrado. Prvo nagrado pa je prejel Lesovinov bivši učenec Vlado Danej, ki si je doigral leto po središčnih kiparskih umetnosti pridobival novih pogledov in večjega znanja, kakor ga ima stare, doma v omejenem okolju tičoti ravatelj Lesovin.

Domiljavi starec ne priznava razmedbe žirje, če DAN je smagal le slučajno in tekmke z njim ne bo vdržal. Posove torek Daneja, naj napravita več zase omotavje za isto idejno naloge. Toda Danej ljubi Lesovino hčer Stano in noče tekmovati z očetom ljubitvencem. Ko pa mu Lesovin odčita strahopostenost in smatra Danejevo upiranje za jasno priznanje umetniške manjvrednosti sprejme Danej tekmo vendarle. In Daneju mora končno sam Lesovin priznati, da je premagan in da je Danej

skim merilom... a v dialogu, ki je sicer okreten in vzdol sentencam priorden, se marsikšči oglaša ibenska simbolika. Zgradba igre prav tako izdaja dobre severne zgledje. V razvoju dramatične pomeni »Tekma« zadnjo, a hkrati tudi najsočnejšo stopnjo realistično-naturalističnega tipa.

Tako Wollmann Kajpal je tudi ta sodeloval na izpred precej številnih let. Ali na

najavljam jo v podkrepitev svoje trditve, da je bilo pravilno in pravilno nanovo upravljati »Tekmo«.

Sam avtor je zapisal, da boče »Tekma«

samo pokazati, kako kakršnakevi umetnika ubijajo bremenne častibljenost, za-

vist in užaljenost, ker se drame z njim tekmovati kdo ter ga z večjim talentom celo pahtniti s prvega mesta, na katerem je dolgo nadikriljeval s svojimi deli vse ostale tovarisce.

Andrej Lesovin je bil hvec dvorna ve-

lik, priznan kiper in je postal kot tak ravnatelj umetniške akademije. Toda postavljal se je, običaj na svoji ravnini in na tekm-

lkih prav tako preklical novih pogledov in večjega znanja, kakor ga ima

starci, doma v omejenem okolju tičoti ravnatelj Lesovin.

Domiljavi starec ne priznava razmedbe

žirje, če DAN je smagal le slučajno in tekmke z njim ne bo vdržal. Posove torek

Daneja, naj napravita več zase omotavje za isto idejno naloge. Toda Danej ljubi

Lesovino hčer Stano in noče tekmovati z

očetom ljubitvencem. Ko pa mu Lesovin odčita

strahopostenost in smatra Danejevo

upiranje za jasno priznanje umetniške manj-

vrednosti sprejme Danej tekmo vendarle.

In Daneju mora končno sam Lesovin

priznati, da je premagan in da je Danej

veseli lepega življenjskega praznika. Poleg njih pa se radujejo tega tudi še številni siromaki, ki jim je ga Aparnikova največja podpornica in dobrotnica. Zato jih tudi mi iskreno čestitamo in jih želimo, da obilo

zadovoljnih let.

Glavno vlogo ima kajpuk Lesovin Gre-

gorin, ki je ponovno dokazal, da je miseln, čustven in nikoli pretiran igralec ter je uspeh uprizoritve predvsem njegova začinka. Gregorin in tovarisi so prejeli ečvarje ter bil po vseh dejanih večkrat zvani pred Rambo. Fr. G.

Iz Kamnika

Rodenov včerajšnji avtobus prične voziti z današnjim dnem. Iz Kamnika bo odhajal ob 19. uri, iz Ljubljane pa ob 23.30. Vozil bo vsak dan in bo se posebno dobrodošel poetičnikom gledališč. Prav bo prišel pa tudi vsem ostalim, saj bo to sedaj, ko so nam uknili zadnji vlak, edino včerajšnje zvezde med Kamnikom in Ljubljano.

Jubilej. Pred kratkim je zdrava in blaža v polni posesti svojih moči praznovala 70-letnico svojega rojstva ga Justina Aparnikova, soprona fotografija in posestnica. Obenem je obhajala tudi svoj god, obok je v krogu svoje družnice, ki se z njim vred

veseli lepega življenjskega praznika. Poleg njih pa se radujejo tega tudi še številni siromaki, ki jim je ga Aparnikova največja podpornica in dobrotnica. Zato jih tudi mi iskreno čestitamo in jih želimo, da obilo

zadovoljnih let.

Iz Krškega

Glasbena Matica v Krškem priredila drevi ob 20. v Sokolskem domu pevski koncert. Poje koncertni tenorist Slavko Lukman. Rezervirajte sedeže pravočasno!

Film o zgraditvi Sueza

Ljubljana, 31. oktobra

Grandiozen film o zgraditvi slovitega prekopa, ki spaša Sredozemsko in Rdečo morje ter je prav danes v ospredju politične situacije. Film, ki je izveden v milonski inscenaciji, prepletajoč tudi globoko ljubezen. Nastopajo visoke politične osebnosti kot Napoleon, cesarica Eugenija, poslaniki, ministri itd. Graditelj kanala Lesseps igra lepi Tyrone Power, njegovo življensko tovarisko Annabella, cesarico Eugenijo temperamentna in šarmantna Loretta Young.

Ferdinand de Lesseps je bil sin francoskega generalnega konzula v Egiptu. Usoda ga je zdržala z očarljivo grofico Evgenije.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v Egiptu.

Toda Lesseps je načelno želel, da bodo zgodovina in zavestna vrednost bila v

Brigita Horney in Joachim Gottschalk v ganljivem filmu lepe plemenite ljubezni: S smehoplnim razumevanjem poslušamo duhovita zarkavanja mladih zaljubljencev, v trenutkih srčne bolesti in pretresljivih dogodkov pa sočustvujemo z njima, kot da bi sami doživljali to lepo zgodbo. — Danes ob 16., 19. in 21. uri. — Rezervirajte si vstopnice v preprodaji.

ZENA KAKOR TI...

Odično filmsko delo slavnega ruskega režisera V. Turanskega. Smešnopolnim razumevanjem poslušamo duhovita zarkavanja mladih zaljubljencev, v trenutkih srčne bolesti in pretresljivih dogodkov pa sočustvujemo z njima, kot da bi sami doživljali to lepo zgodbo. — Danes ob 16., 19. in 21. uri. — Rezervirajte si vstopnice v preprodaji.

Premiera napetega in človekoljubnega fránc. filma

ZASTRUPLJENE VIJOLICE

V glavnih vlogah: Noel Noel in Magdalena Robinson

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Danes ob 20. uri, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30. ura, v soboto ob 17.30 in 20.30 ura

Film srednjevsekih misterij in okrutnosti

Towerski krvnik

Boris Karloff — Basil Rathbone
To je največji, milijonski film zadnjih desetih let

Ciganček
Jane Whithers in Bora Minjević
s skupino na orglice

DNEVNE VESTI

Vodnikova pratička 1941. je lepo ilustrirana ljudska čitanka s pestro vsebinom. Poleg katoliškega in pravoslovnega kolerarja, novih poštih pristojbin in najvažnejših tak, prinaša mnogo poučnih člankov o raznih vprašanjih, o katerih mora razmišljati današnji človek. Opozarmajo posebno na članek dr. Ernesta Turka »Balcani balkanskim narodom« in na članek dr. Svetozara Ilešića »Sodobna Rusija — SSSR«. Pratička prinaša med kopico zanimivimi spisovi uglednih avtorjev tudi razpravico svojega pomembnega sodelnika univ. prof. dr. Metoda Dolenca »Priseganje na davnaj do današnjih dni«. Kdor se ne bo brž zaprisel med Vodnikovo, ne bo mogel več dobiti letošnjih knjig, ker je njih naklada omemjena. Zato se takoj javite poverjencu svojega kraja, ali pa načrnost pisarni Vočnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva 5.

Inženirji zahtevajo zvišanje plač. V Zagrebu je bila plenarna seja upravnega odbora Zveze inženierskih društev kraljevine Jugoslavije. V zvezi so včlanjeni vedeni inženirji v javnih službah. Obrajanalo se je tudi vprašanje gmotnega položaja inženjerjev v javnih in samoupravnih službah. Resoluciji se zahteva tako, da povišanje plač sploh vsem ročnim in duševnem delavcem. Zveza inženierskih društev se pridružuje akcijskemu odboru državnih in samoupravnih uslužbenec ter drugim nameščenskim organizacijam v njihovih zahtevah po zvišanju plač.

Zvišanje plač uslužbenec Delavskih zbornic. Včeraj je bilo v centralnem tajništvu Delavskih zbornic posvetovanje, na katerem so se obravnavali proračuni Delavskih zbornic za leto 1941 glede na splošno zvišanje cen. Posvetovanju je prisostoval tudi zastopnik ljubljanske Delavske zbornice. Med drugim je bilo sklenjeno zvišati analiniku in uslužbenec vseh Delavskih zbornic dohodek v obliku draginjske doktrine, ki bo znašala od 25 do 70% plače. Uslužbenec z nizjimi plačami bodo imeli višjo draginjsko doktrino in nasprotno.

Podražitev mleka v Beogradu. Z južnijem dнем se bo mleko v Beogradu podražilo. 1. septembra je bila določena cena mleku 4 din, z južnijem dnom se bo pa zvišala na 5 din liter. Mlekarji pravijo, da morajo podražiti mleko, ker se je podražila kroma.

Papirko bomo lahko izvazali. Letošnji pridelek papirke v Vojvodini bo precej velik, ker je bilo zasejano znatno več paprike kakor lani. Tudi v južni Srbiji so pridelali mnogo papirke. Ves pridelek znaša okrog 165 wagonov. Domu jo porabimo okrog 100 wagonov, za izvez jo bo torej ostalo kakih 65 wagonov. Letošnja papirka je zelo dobra.

Ponovna pocenitev mašti v Beogradu. Beografska občinska uprava je določila nove cene mašti, ki jo prodajajo industrijska podjetja na področju Beograda in Zemuna. Na tem področju je dovoljeno prodaja mašti po 23 din kg, na področju Pančeve po 21 din.

Podražitev goveda za izvoz v Nemčijo in Italijo. Direkcija za zunanj trgovino je zvišala cene za vse vrste in kvalitete goveda, namenjena za izvoz v Nemčijo in Italijo, in sicer za 50 par kg. Podražitev je uveljavljena od 27. t. m.

Spremembe v voznem redu po ustaviti zeleniškega prometa med našo državo in Grčijo. Med Grčijo in našo državo je po izbruhu vojne med Italijo in Grčijo povsem ustavljen zeleniški potniški in blagovni promet. V Grčijo ni mogoče odpremiti več niti enega vagona blaga. V zvezi s tem ne vozi več na progi Skopje—Djevdjelia brzovlak, ki je odhajal iz Skopja ob 16.55, in v nasproti smeri z odhodom ob 8.41 iz Djevdjelia. Spalni vagoni mednarodnega ekspresnega vlaka na progah Lausanne—Beograd in Budimpešta—Beograd—Solin, vozijo samo do Beograda in Budimpešte.

Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj, kjer upokojenci stanujejo. Priloziti je treba ista potrdila kakor vsako leto in zadnji odrezek o prejemu pokojnine. Tisti upokojenci, katerih legitimacije, izstavljene leta 1931, so že izrabljene, pa pri zadnjem zbirki niso predložili novih slik, naj predloži tudi te potrebnimi potrdili in zadnji odrezek o prejemu pokojnine ter 12 din za izstavitev novih legitimacij. — Ljubljana glavni kolodvor sprejema legitimacije v računski pisarni od 14. do

20. mesečnih odkrit zločin. Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Po 20 mesecih odkrit zločin, Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj, kjer upokojenci stanujejo. Priloziti je treba ista potrdila kakor vsako leto in zadnji odrezek o prejemu pokojnine. Tisti upokojenci, katerih legitimacije, izstavljene leta 1931, so že izrabljene, pa pri zadnjem zbirki niso predložili novih slik, naj predloži tudi te potrebnimi potrdili in zadnji odrezek o prejemu pokojnine ter 12 din za izstavitev novih legitimacij. — Ljubljana glavni kolodvor sprejema legitimacije v računski pisarni od 14. do

20. mesečnih odkrit zločin. Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Po 20 mesecih odkrit zločin, Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj, kjer upokojenci stanujejo. Priloziti je treba ista potrdila kakor vsako leto in zadnji odrezek o prejemu pokojnine. Tisti upokojenci, katerih legitimacije, izstavljene leta 1931, so že izrabljene, pa pri zadnjem zbirki niso predložili novih slik, naj predloži tudi te potrebnimi potrdili in zadnji odrezek o prejemu pokojnine ter 12 din za izstavitev novih legitimacij. — Ljubljana glavni kolodvor sprejema legitimacije v računski pisarni od 14. do

20. mesečnih odkrit zločin. Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj, kjer upokojenci stanujejo. Priloziti je treba ista potrdila kakor vsako leto in zadnji odrezek o prejemu pokojnine. Tisti upokojenci, katerih legitimacije, izstavljene leta 1931, so že izrabljene, pa pri zadnjem zbirki niso predložili novih slik, naj predloži tudi te potrebnimi potrdili in zadnji odrezek o prejemu pokojnine ter 12 din za izstavitev novih legitimacij. — Ljubljana glavni kolodvor sprejema legitimacije v računski pisarni od 14. do

20. mesečnih odkrit zločin. Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj, kjer upokojenci stanujejo. Priloziti je treba ista potrdila kakor vsako leto in zadnji odrezek o prejemu pokojnine. Tisti upokojenci, katerih legitimacije, izstavljene leta 1931, so že izrabljene, pa pri zadnjem zbirki niso predložili novih slik, naj predloži tudi te potrebnimi potrdili in zadnji odrezek o prejemu pokojnine ter 12 din za izstavitev novih legitimacij. — Ljubljana glavni kolodvor sprejema legitimacije v računski pisarni od 14. do

20. mesečnih odkrit zločin. Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj, kjer upokojenci stanujejo. Priloziti je treba ista potrdila kakor vsako leto in zadnji odrezek o prejemu pokojnine. Tisti upokojenci, katerih legitimacije, izstavljene leta 1931, so že izrabljene, pa pri zadnjem zbirki niso predložili novih slik, naj predloži tudi te potrebnimi potrdili in zadnji odrezek o prejemu pokojnine ter 12 din za izstavitev novih legitimacij. — Ljubljana glavni kolodvor sprejema legitimacije v računski pisarni od 14. do

20. mesečnih odkrit zločin. Lani v februarju je bil v vasi Karanc blizu Sombera ubit trgovec David Kohn. Napadla sta ga dva maskirana neznanca, oborožena s samokresi, in mu odnesla 11.000 din. Ta zločin so odkrili šele zdaj. Zagrešili ga je takratni občinski načelnik v Kneževih Vinogradih Stevan Lozanov, pomagal sta mu Ivan Klipš in Stevo Medsanov. Lozanov in Medsanov sta sedela tri meseca v

— Se en predlog za pocenitev moke. Na pristojnih mestih proučujejo predlog o novem načinu mletja pšenice, da bi pridobili več krušne moke. Po tem predlogu bi naj uvedli le mletje enotne krušne moke, da bi je pridobili namesto 70% okrog 80%, brez pecivne moke. Pecivno moko bi pa povsem mleti, kolikor bi bilo potrebno, le nekaterim milinom pod strogim oblastnim nadzorstvom. S tem načinom mletja bi se krušna moka znatno izboljšala, toda podražila bi se še bolj in dražji bi bil vedno tudi kruh. Zato ni verjetno, da bi ta predlog prodrl.

Zeleniškim upokojencem, rentnikom in vdovam v vednost. Prošnje za podajanje veljavnih rumenih legitimacij za leto 1941 se morajo predložiti le preko zeleniških postaj

Kako je zdravnik „doživel“ Plečnikove Žale

Nesmiselnost in nesmotrnost Žal s higienškega stališča — Kdo bo stražil mrliče pozimi v ledeni kapelicah in kam bodo položeni epidemični mrliči?

Ljubljana, 31. oktobra
Te dni bodo tisoči in tisoči ljubljancov obiskali pri Sveti Krizi, njivo, kjer mnogi spe nevzdržano spanje. In ob tej priliki si bodo mogli ogledati tudi prosile Žale, o katerih se mnogo govorja in piše, in o katerih se bo še mnogo govorilo in pisalo, kajti to je potrebno. Ljubljanskim davkopalcevom namreč ne gre v glavo, kako bo zmogel mestni pogrebni zavod anuitete za odpeljevanje dolga, ki ga je nadrekl zaradi Žal, in četudi bi mestnemu pogrebnu zavodu poslušalo tako slikano uspev.

Predsedniki mestnega pogrebnega zavoda g. Stanko Sušnik je izjavil novinarjem, da bi bili pogrebi sedaj za 30% cenejsi, če bi prejšnje uprave bolje gospodarile, njemu in njegovim pa je vendar uspelo, da so pogrebi z Žal cenejsi za 10%. Ljubljanci ne morejo razumeti, zakaj se je sedanja upravi posrečilo znižati pogrebne stroške samo za 10%, saj lahko izračunajo, da bi bili pogrebi lahko

najmanj za 25% ali tudi za 50% cenejsi, če bi Ljubljana dobila namesto Žal moderno mrtvašnico. Ljubljancani tudi ne verjamejo, da gre sedaj mestnemu pogrebnu zavodu tako slajno, da je lahko najbolj milijonsko posojilo in da bo sam odpeljeval kapitol in obresti za milijonsko posojilo. Težko jih je tudi prepričati, da so začaj pogrebi za 10% cenejsi. Morda so cenejsi relativno za toliko odstotkov. Mestni pogrebni zavod bi lahko pojasnil, kakšne cene so veljaje za pogrebe raznih razredov vsa zadnjega leta, recimo zadnjih 10 let, in šele potem bi videli, glede na katere cene so sedanje cene za 10% niže.

To pa le minogrede, kajti, kot rečeno, Ljubljancani ne verjamejo, kramkomo, da ne bi v tej ali oni obliki, na tudi ali oni način morali končno le plačevati anuitete za milijone, ki so bili potrošeni za Žale.

Ideja za moderno mrtvašnico v Ljubljani se ni rodila v glavah sedanje uprave mestnega pogrebnega zavoda, ki ve povedati o prejšnjih upravah, koliko so potrošile, kako slab so gospodarile in kako slab so vodili zavod. Ideja je že stara, zelo stara prav za prav, kajti imeli smo še velike župane, ko se je ideja porodila. Pokojni ravnanje Mestnega pogrebnega zavoda

Danilo Saplja se je zavzel za to idejo, ker je uvidel, da revni in srednji ljubljanski sloji ne morejo plačevati dragih pogrebov in tudi nimajo doma primernih prostorov za položitev umrilih na mrtvaški oder.

Podčrtajmo torej vzroke, ki so nekatrim pred tolikimi leti sprožili misel za gradnjo moderno mrtvašnice v Ljubljani.

1. Mnogi Ljubljancani nimajo takih stanovanj, da bi lahko položili na mrtvaški oder umrle svojce tako, kajk zahteva higiena, pleteta in zanesljivosti.

Zakaj Plečnikove kapelice ne morejo služiti svojemu namenu, čeprav so še take arhitekturne umetnine?

Predvsem so pretesne, saj ni nobenega prostora v teh kapelicah. Nekateri pravijo, da je prof. Plečnik sijajno rešil problem pletete do umrlih s svojimi kapelicami. Te sijajne rešitve nikjer ne vidim na Žalah. Svoji umrli splošne ne morejo k svojemu pokojnemu v kapelico, če so v kapelici pogrebci, ali pa se morajo gnesti v temsn prostoru. Pogrebci morajo žaljče zapoditi iz kapelice, ako hočajo opraviti svoje dela pred pogrebom.

Drugo važno dejstvo je, da so v Plečnikovih kapelicah sicer vodovodne pipe, a nikjer ni ne take ne drugačne peči. Na segrevanje prostora, kjer naj leži mrlič, prof. Plečnik ni mislil. Ob tegu nedostatku pridemo namreč na glavn problem. Pozabiti namreč ne smemo, da mrliče zaradi tepla polaganju na mrtvaški oder,

da preprečimo morebitni pokop navidezno mrtevga človeka.

Zaradi tega mora mrlič določeno število ur ležati na mrtvaškem odu in biti ves čas čuvan. Na to je prof. Plečnik menda pozabil. Zgodi se lahko, da položi v kapelico navidezno mrtevga človeka. Kaj se bo zgordilo z njim v Plečnikovi kapelici pozimi? Ni nevarnosti, da bi tega človeka živega pokopali.

kajti ta človek bo v kapelici čez noč zmrznill

in ne bo več navidezno mrtev. Res je, da so takti primeri zelo redki, a možni so, če tudi pride in navidezno mrtev na 100 000 mrličev, ki jih položi na mrtvaški oder.

Cuvanje ali straženje mrličev je na Žalah skoraj onemogočeno. Ali naj se v vsako kapelico postavi stražar, ali naj se postavi generalni stražar, ki bo večkrat prisoten in podnevi obhodi vse kapelice, v katerih leži mrliči? Kako naj stražar čuva mrliče pozimi, saj mora v kapelici tudi sam zmrzniti?

Pridemo pa še do slednjega važnega združstvenega problema: Nikjer ni kapelice ali mrtvašnice za mrliče.

ki so podlegli takki epidemični bolezni!

Nikjer ni na Plečnikovih Žalah mrtvašnica oda za epidemične mrliče! V modernih velikomestnih mrtvašnicah imajo posebne

odelke za epidemične mrliče. To so prostori, ki so strogo ločeni in izolirani od drugih prostorov in pokriti s steklom vse naokoli, tako da svojci tudi te mrliče lahko objektujejo brez nevarnosti, da bi se inficirali.

Zato je treba zopet pribiti, da Žale niso moderni higienški zahtevam ustrezajoča mrtvašnica,

niti nimajo tem zahtevam ustrezajoče mrtvašnice v ozjem smislu besede.

Ogledal sem s Žale prav natančno in res sem našel v poslopju na levu, kjer je obdukcija dvorana, ki je res lepa, temno, zoporno, mrzlo klet. Ali je to morda mrtvašnica?

Če je to mrtvašnica, moram reči, da je prostor za mrtvašnico popolnoma neprimeren, ker nima luči, je vlažen in ga ni mogoče segreti. Mrtvašnica mora biti po predpisih svetla, zračena, kurjenja in priznavana za polaganje mrličev na določen prostor. Vsega tega v tej kleti ni.

Ta klet tudi ne more biti primerna za mrliče.

ki so ljudje in ne morejo biti položeni kamorkoli. Kaj je s človeškim dostojanstvom kaj s pleteto, ako bodo moralni nekateri mrliči ležati v tej kleti. Mislim mrliče, ki ne morejo biti takoj pokopani, ker jih morajo obducirati, ali najdene, nepoznane mrliče, ki ne morejo ležati v kapelicah, same morilci, itd.

Opozal sem končno, da tudi za duhovnike ni primernega prostora na Žalah, namreč prostora, kjer bi lahko čakali iz kakršnega koli vrzoka, dokler se ne pritrne pogreb ali kmet.

Tako je bilo mogoče doživeti Žal. Vidite da so zgredene kot mrtvašnica, ker ne ustrezajo najvažnejšim higienškim zahtevam in tudi ne dostopanjtu in pleteti, o kateri se toliko govori v zvezi s Plečnikovo zamislico in Izvedbo načrta.

Tudi jaz sem končno med tistimi, ki ne verjamemo, da ljubljanski davkopalcevaledec ne kažeckoli obremenjen na račun Žal. Pa tudi to je važno, da morajo revni in srednjij ljubljanski sloji še vedno drago plačevati pogrebe. Glavni smoter ni bil dosežen. Ljubljana ni dobila moderne mrtvašnice in revni ljubljanci ne bodo nič ceneje pokopavali svojih pokojnih. Ljubljana pa bo morala po mojem proricanju plačevati umetniške eskapeade prof. Plečnika

Povečajte meščansko šolo v Krškem!
V ljudski šoli, kjer je prostora za 150 otrok, jih je zdaj 250, v meščanski pa 239, čeprav je prostora samo za 120 učencev

Krško, 30. oktobra
Pred 63 leti je krški meseč Martin Hočvar poklonil takratnemu ekrajnemu šolskemu svetu dograjeno šolsko poslopje za meščansko in ljudsko šolo. Poslopje je bilo za tedanje razmere moderno urejeno in se je z njim lahko vsa krška javnost počival.

Prvo leto se je v poslopje vselila ljudska šola s 150 učencimi, naslednje leto pa meščanska šola s 120 učenci. Za tako število otrok je bilo poslopje zgrajeno in je tedaj popolnoma zadočalo šolskim potrebam. L. 1910. so pa začele meščansko šolo obiskovati tudi deklice kot gostopitanke. Še vedeti navaj pa je bil na šolo po osvojbojeno, število učencev in učenek se je v nekaj letih podvojilo.

Šolska oblast je spoznala, da so prostori premajhni in L. 1922. je otvorila novo meščansko šolo v Brežicah, ki je pa razbremenjeno bilo Žalo v Krškem samo eno leta, kajti dotoč učencev na šolo je bil zazadi osrednjega položaja v Spodnjem Posavju čedalje močnejši. Ustanovljena je bila Še nova meščanska šola v Senovem pri Rajhenburgu, ki pa ni močno razbremeni Žalo v Krškem, ker je prisla šola v Senovem v poštov samo za najbližje učenke in učenke.

Z novim ljudskošolskim zakonom se je razširila šolska obveznost na 8 let. S tem pa je porast gojenje na meščanski šoli v Krškem tako velik, da šola nikakor ne ustreza več garnitom potrebam in zahodnim Žaliglavne. Meščanska in ljudska šola se stiskala v manjših učilnicah, ki nimajo senco. Za otvoritvo premogovnika v Senovem, z elektrifikacijo Krškega, Vidme in Leskovca, zlasti pa z otvoritvijo nove Bonacove tovarne za celulozo na Vidmu se je gospodarsko stanje Krškega in okolice močno dvignilo in dotoč učencev na šolo je čedalje večji. V starih učilnicah ljudske šole je prostora kvečjemu za 150 otrok, v šoli pa je zadnja leta povprečno okrog 250 otrok. V vsakem razredu je po 25 učencev preveč. Prav tako je stanje v starih učilnicah meščanske šole. V razredih, kjer je prostora za 120 učencev, se danes gnete 239 učencev in učenek kar pomeni 100 odstotno obremenitev. Zaradi prenemšnosti trpi pouk, pa tudi zdravje učencev, zasiči pozimi. Sreča je, da je mladina zdrava, toda kaj bo, če se zanese med mladino kakšna nalezljiva bolezna.

da so pogrebi v Ljubljani predragi

za vse revne in srednje ljubljanske sloje.

Na to pobudo so strokovnjaki napravili načrte za osrednjo mrtvašnico. Po teh načrtih bi dobila Ljubljana za 1.200.000 din moderno mrtvašnico, s katero bi se pogrebi za umrle iz revnejših in srednjih slojev pocenili ne samo za 10%, temveč najmanj za 50%. Zakaj mestna občina tega načrta ni uresničila, je drugo vprašanje. Mi lahko samo ugotovimo, da je velikanška škola, da ta načrt ni bil uresničen, temveč smo morali dočakati, da so nastale za ogromne milijone Žale, ki ne ustrezo nekaterim zelo važnim združstvenim in higieničnim zahtevam.

V prizadetju članaku gre za to, da se s tega vidika pove, kako je bil problem mrtvašnice v Ljubljani rešen. Neki zdravnik, ki je bil dolga leta v upravnih službah, je bil tako prijazen in nam je povedal, kako je doživel Žale.

Predstavljal sem si ažle drugačne kot so, je izjavil med drugim. Naravno je, da sem jih gledal kot zdravnik,

toda bil sem globoko razočaran.

Kot zdravnik me ni doli zanimala Plečnikova arhitektura. Pripomniti pa moram, da se mi zdi tudi ta kaj čudna. Čemu so tiste propile pre kapelicami enostavno ne razumem in tudi ne, čemu je toliko stebrov. Pa pustimo to, zaradi mene so Žale lahko tudi umetnina, kakrsne svet se ni imel, o tem naj sodijo drugi.

Predvsem je zgrešeno to, da stoje Žale na prostoru, ki ga ne obdaja samo pokopališče, temveč tudi vrtnarstvo. Denar se nikomur ni smil, ko se je določal prostor za Žale. Kupili so hišo in jo podrli, da so lahko zgradili dovozno pot do Žal. Smislarka arhitektura ali propile kot vhoda ne morem zapopasti. Pa stopimo skozi vhod. Zagledamo konglomerat kapelic ali vilic, od katerih je lahko vsaka zase velika umetnina, a vsaka zase je tudi nesmisel in nič vredna.

Ponovno opozarjam odkočilne činitve na to pereče vprašanje Krškega. Vse doseganje prošnje in opozorila niso imelo uspeha. V Krško pa naj se počne tudi dovoz učnih modic. Ze nad leta dini sta dve učiteljski mestni prazni. starejši gledajo - zakobiljenostjo na naši šolske izvajalne ter se vprašajo, kako in kje naj Žalo svo-

je otrocke. Saj danes otrok ne more začeti niti pri obrtniku, če nima popolne meščanske Žale. Upamo da naše prošnje ne bodo zanam in da bomo končno le dobili povečano meščansko šolo, v kateri se bodo otroci izšolan in si pridobili znanje in vzgojo, ki jim je v življenju tako potrebna.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.- din

FORD

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej.

Najmanjši znesek 5.- din

KUPUJEM IN PRODAJAM

abijene čevlje v moške oblike, rabljene perlo in stare cuenze.

KLAVER

Vošnjakova 4. 2437

SREBRO DRAGE KAMNE

in vsekovrstno

zlatoto kupuje

po najvišjih cenah

Jos. EBERLE

LJUBLJANA - Tyrševa 2

(palača hotela »Sloven«)

VSAKOVRSTNO ZLATO

brljante in srebro kupuje po

najvišjih cenah A. BOZIC

LjUBLJANA, Frančiškanska 3.

49. L.

MLEKAR IN SIRAB

popolnoma več in samosten

v izdelavi vseh vrst sira, se

sprejme in takojšnjim nastopom.

Ponudbe z navedbo zahtevane plače poslati na mlekarne Dragica, Hercegovac.

FRIZERSKO VAJENKO

ki se je že učila - sprejme

»SALON«, Šmartinska cesta 18

2493

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

POPREMLJENO SOBO

oddam 1. novembra. Sv. Petra c. 43

Siam – dežela belega slona

Zanimivo pripovedovanje češkega inženirja, ki je našel svoje rojake tudi v siamski prestolnici

Siam: svetišče v Bangkoku

Nedavno se je vrnil iz Siamu ali iz dežele Tai, kakor se imenuje zdaj Siam uradno, uslužbenec nekega velikega češkega podjetja inž. Chrz. Poslan je bil tja, da počaka siamski vladi neke posebne naprave. Češki novinarji so ga napisili, naj jim pove nekaj doživljajev v deželi Belega slona. In njihovi prošnji se je rad odzval.

Ing. Chrz pripoveduje

Prvo, za kar sem se zanimal v glavnem mestu Bangkoku, so bili rojaki. Našel sem najprej tri Cehe v Batinih podružnicah in ti so mi povedali o drugih. V ondonskih povarnih službih, tretja dva sta trgovca, eden prodaja acetenil, drugi pa je pomisljomar. Ko sem bil v Siamu tri tedne sem slučajno odkril še enega rojaka, za katerega drugi niso vedeli. Ce bi sam ne bil doživel prigode, ki vam jo bomo pripovedoval o tem streljanju, bi je ne verjal iz tujih ust. V izložbi starinarja mi je bil všeč droben dekorativni predmet. Stolpi sem v trgovino in se domenil v zmes treh svetovnih jezikov glede cene, potem sem pa čakal, da mi trgovec kupljeni predmet zavije. Droben, živahan možiček lokavki oči mi je pomoli zavitek in zamrmljal v gladki češčini: Evo ga, in glej da ne pades. Ni treba praviti kako so mu razširile oči, od presečenja, ko sem ga v češčini zagotovil, da bom pazil.

S Čehi v Bangkoku sem prijateljsko občeval ves čas svojega bivanja v Siamu. Bili so z menoj zelo prijazni. Svetovali in pomagali so mi res nesebično. Najdragocenejši njihovi nasveti so bili tisti, ki so se nanašali na želodec. Za 400 Evropev, zvezilih v milijonskem glavnem mestu, je zgrajen hotel z dobro evropsko kuhinjo. Siamci jedo na kitajski način. O lastavčjih gnezdih in starih jajcih ste gotovo že vsi slišali in razumeli boste, da me je presečen nasvet, ki so mi ga dali vsi rojaki, češ naj ne jem evropske hrane, če se hočem obvarovati želodčnih krčev, temveč naj se čimprej privadim kitajski kuhinji.

Ribe v sladkorju

Mislite si, da bi imeli za jutri takle jedilni list, juha iz plavuti morskega psa, lastavičnih gnezd ali lokvanih semen. Po juhi pet let stara jajca s črnim beljakom in zelenkastim rumenjakom. Ptičja jajca, za polovico manjša od jajca naših vrabcev, pečena vsem drobovjem. Okusnejša bi se vam gotovo zdela pečena rača koža ali kuhan riž z ingverom. Ne dvomim da bi bili že nekoliko v zadregi, kakor sem bil jaz, ko je prispala na mizo v sladkorju zapečena riba. Toda zadrega v strahu sta bila odveč. Prav kmalu sem se privadil, in te poslastice so mi celo teknil.

Dobil sem sobo v privatni hiši, in hranil sem se s svojimi gostitelji. Pozneje so me vabilni na obed in večerje v rodbine uradnikov, ki sem imel z njimi trgovske stike. Povsed so položili predme viličje in nož. Vedel sem od rojakov, da se bom prikuplil Siamcem, če odklonim evropski pribor in če bom jedel s paličicami. To je šlo dokaj težko, vendar sem pa kmalu s precejšnjim spremstvom obvladal ta jedilni pribor. Ce sem se že dotaknil jedi, naj povem še nekaj o pijači. Pivo je v Siamu razmeroma dobro, saj ga kuha čeh, alkohola je pa v njem malo, kakor povsed v Orientu. Zgajanje, ki je zelo priljubljeno, kuhači iz riža. Imo okrog 18 stopinj.

Opij in tobak

Bolj nego za pijačo so Siamci navdušeni za mamilia. Večkrat sem moral počakati, da si je dal rikska injekcijo morfija in sele potem jo je ubral s svojim vozičkom po cesti. Kakor se gre pri nas težak okrečat z vrčkom piva, najde samec okrečilo v pipi opija. O žvečenju betela, od katerega

Siamski kralj in kraljica

Ljubezen je pri Siamcih največji dar, kar so jih dali bogovi ljudem. Drugi darovi — prekrasna priroda in udobno življenje sred izobilja živil, so nekaj samo ob sebi umevnega. Brez teh bi ne mogli napraviti iz ljubezni središča svojega življenja in ustvarjenja. Siamci so postavili ljubezen celo v oltar kakor božanstvo. Na mnogih javnih prostorih in v vsakem hramu stoje obeliski, simboli življenja, ljubezni ali plodnosti.

Svečan lov na slone

Siamci niso posebno pobožni. Vsaka rodbina vzdržuje enega duhovnika, ali bolje rečeno, meniga, ki molí za vse njene člane. Če bogovi vzbuditi niso posebno nagonjeni, je krv duhovnik. Odslove ga in

je čakal, kdaj bo lahko doma razvil negative in mora kaj takoj zvedel. Ali bodo te slike potrdile nje-

Njegove misli so bile nenadoma prekinjene. Pri njem je stale plavolasa žena v usnjarem suknjiču. Plavolasa žena z zagometnim pogledom. Ali se mu je samo zdelo tako, ali pa so govorile te oči danes še več kakor sicer? Zdelo se mu je, da je v njih mnogo radovednosti, občudovanja, pa tudi prikritega reganja. Kaj je hotela tu?

Townsend je mirno nadaljeval svoje delo. Kaj se ga končno tiče ta žena? Mnogo bolj bi ga bila zanimala, da bi bil tako trdno preprisan o tem, da njeni pogledi niso namenjeni njemu kot delavcu, temveč kot moškemu. In to ga je celo nekoliko pomiloval, kajti v nasprotnem primeru bi imel dovolj povoda, kajtor da hočejo vse prodreli.

Townsend je sklenil vprašati, kdo je ta ženska. Zdalo se mu je, da jo tu dobro poznajo. Ko se je bližala, so postali mračni obrazi delavcev še manjši in njihove upogajene hrbiti še bolj upogajene. Le njihove trudne roke so jele živahnejše delati.

Najbrž je imela v tovarni odločilno besedo. Toda pogledi, s katerimi so se delavci ozirali za njo, so bili počitki in sovaštva in celo mržnje. Priljubljena med delavstvom ni bila.

Si poiščojo drugega - boljšega. Vsaka svinčnost ima v deželi Tai verski znacenj. Največja svečanost, lov slona, se prireja vsako leto enkrat. Tej svečanosti prisotjuje vsa vladarska rodbina, zastopniki tujih držav in vojska. Priprave se začno že več mesecov prej. Iz vse dežele se žene skupajo čredu divjih slonov v ogromne ograle. Na dan svečanosti izbereta vpriso gledalcev najboljše samec — plemenjake za državno rejo, torej nekaj podobnega kakor pri nas državne žrebce. Druge slone zopet izpuste. Da je slon v Siamu sveda žival, je splošno znano. Fotografiranje posebne privilegiranih belih slonov je povedano.

Pantomima

Središče siamskega družabnega življenja je gledališče, ki je pa nekoliko drugačno kakor pri nas. Siamci poznavajo samo pantomimo. Igralcii vse tri ure plešejo in gestikulirajo. Vsaka krenja v vsaka pozna svoj pomen. Nobena beseda se ne nesliši z gledališča odra. Evropci se zdi gledališča predstava kakor balet ali kaj podobnega. Domäčini pa po predstavi hvalejajo poeline prizore in njihovo vsebin. Solo nastopi igralcev, ki jih smatraju tuječi

z abeletne vložke, niso nič drugega nego monolog, polni filozofskega razmotrivanja.

Izborni nogometnaši

Narodni sport Siamcev je igra z velikim, zelo podobna volejbalu. Razlikuje se od naše hazine s tem, da se na laro z rokami, temveč z nogami. Malo je na svetu nogometnaš, ki bi tako imenito prevladal zato kakor siamski. Najbrž ni v Evropi nobenega nogometnega kluba. Ki bi mogel kaj opraviti, če bi moral nas opti proti siamskim nogometnašem.

Raj na zemlji

Dejal sem že, da je narava Siamcem zelo radodarna. Bude v našem pomenu besede tam sploh ne poznajo likučenja, da bi kdo gladil. Jestrine so skoraj zato, da je Siam dežela bodčnosti. Naši tovarniji so to deželo došli preveč zanemarili. Preprican sem, da bi našlo mnogo dobrih čeških obrtnikov zlasti strokovnjakov strojnikov v Siamu krasno eksistenco. Podnebje je nam znosno, čeprav znaša najhujši mraz pozimi, ko domačini že sklepajo z zombi 18°C nad ničlo poleti pa kaže topomer tudi 45°C v senči. Komarje je sicer mnogo tuda nihajvi, niki ne primašo mašarie, niti druge bolezni. Skodi samo da je ta dežela tako nekam od rok Moja pot iz evropskega pristanišča do Bangkoka je trajala točno mesec dni.

Vzorna vzgoja japonskih otrok

Japonska mati ne zna zmerjati svojega otroka ali grdo ravnati z njim

Ce pogledamo statistiko števila prebivalcev poletnih držav, vidimo, da je Japonska ena najbolj obljudenih na svetu. Statistika iz leta 1930 nam pove, da so našeli samo na Japonskem nad 65.000.000 prebivalcev. Ce pristejemo še Korejo, Formozo, Sahalin in pripadajoče otroke, lahko rečemo, da ste Japonska okrog 90.000.000 prebivalcev. Povprečni letni prirastek znaša na Japonskem 900.000 do 1.000.000.

Japonci prav pojmujejo pomen populacije in njihovo družinsko življenje je zavljeno v družinski velika radost. Oče je ponosen, že dobi sina, mati se veseli hčere, ki ji bo dobra pomočnica. Sorodniki prineso novo-rojenemu mnogo daril. Prinašajo jih vedno skrbno zavita v bel papir. Ime dobi otrok po očetu, materi ali sorodniku. Mesec dni po rojstvu prirede doma novo svečanost. Mati gre z otročičkom v hram, da se po-kloni bogovom in umrli prednikom. In sorodnikom se nudi zoper prilika, prinesi otrokom darila. Podobne rodbinske svečnosti se prirejajo na Japonskem tudi, ko je otrok star 4 in 11 mesecov.

Mati dobi otročička, dokler se sam ne odvadi sesati. Živalskega mleka otroci n-

koli ne dobivajo. Mati in oče otroka skrbno vzgajata in se na vse načine trudita, da mu napravita življenje čim prijetnejše. Mati hodi z otrokom na izprehod ob vsakem vremenu. Zmerjati otroka ali celo grdo ravnati z njim japonska mati ne zna. Čistoča je poj zdravja, to je geslo, ki ga prav razumejo morda samo Japonci, saj kar se tiče otrok. Redno kopanje otrok je samo ob sebi umevno, in otrok iz tople kopeli tako rekoč sploh ne pride.

Ko otroci že nekoliko obraščajo, se hodijo igrat vedno skrbno obleceni in za igre opremljeni. Mati, ki žrtvuje za njihovo oblačenje mnogo časa, tegi nikoli ne zanemari. Igrajo in zabavajo se lahko japonski otroci po milji volji. Mati včipi otrokom predvsem ljubezen do narave. Uči jih, kako je treba postavljati cvetje in negovati rože. Vsa listek, vsaka veječa in vsak popok mora biti negovan, vse mora tvoriti lepo celoto. In pri vsej prostoti je japonski otrok do staršev vedno spopljiv. Na mladih japonskih obrazih vidimo vedno smehljaj. Japonci nikoli ne pozabijo besed svojega velikega modrijana Konfucija: Plemeniti človek je vedno vesel, hudoben pa mračen.

Poštne mačke

Vsi poznamo poštne golobe in pse, marsikdo je pa gotovo že slišal o čebelah, izvežbanih in izcenih za pismom. O postnih mačkah pa se nedavno niso nič vedeli tudi v njihovi domovini Belgiji. Neki star rejec mačk je opazil, da imajo te živali izredno razvit smisel za dom in da se večkrat vračajo domov tudi, če so bile odprejane zelo daleč. Sicer pa je to tudi princip poštne golobe in stari Belgijec je sklenil na preizkusiti mačke.

37 mačk je odpeljal iz Lütticha na francosko mejo. Tam je obesil vsaki okrog vratice vrečico, potem jih je izpustil. In vse so se vrstile domov v enem do šest dni, toda samo dve sta se imeli za vratom poštno vrečico. Znano je, da mačke ne trpe na sebi ničesar. Zato ni čuda, da se vse razen dveh odkrije vrečice. Na vprašanje, ali moremo mačko porabiti v poštne namene, so odgovorile same nikalarne v veliko razočaranje svojega rejca.

Strašilo v ateljeju

V ateljeju neke slikarice v Rimu se je pripeljalo nedavno nekaj strašnoglav. Mlađa umetnica je vsa prečakana oči njene slike. Ni pa izgubila priscrnosti. Prepevala je vedno popovko in kakor da išče nekaj v sosedni sobi, je prestopila prag ateljeja. V naslednjem trenutku je na vso moč zakrila. Pribiteli so sosedje in jo našli onesvenčeno. Vlomilec si v stanu pred politico in mogel drugače pomagati, kakor da skoči iz tretjega nadstropja na ulico, kjer je oblačen s polomljennimi udi. Pribiteli je politica in uvela preiskavo. Izkazalo se je, da gre za nevarneg tolovaja. Ki ga je že dolgo iskal. Mož se je uratunal. Presenetila ga je hladnotrovnost mlađe umetnice. Portret z izrezanimi očmi je zdaj razstavljen v kriminalnem muzeju v Rimu.

Nevihta in čebele

O tem kako vpliva vihar na čebele, se je prepričal češki naravoslovec prof. Šípek. Največja množina nektarja proizvaja rastlina v jutranjih urah. Čez poldneva pa proizvaja mnogo manj, polpoldne pa zoper več. Med vtihamem kolčinka nektarja v rastlinah naglo pada, a v nekaterih rastlinah sploh usahne. To ni samo posledica sprememb v podnebju, temveč tudi v nekaterih samih. Prof. Šípek je opetovan opazoval, da so nastale velike izpreamembe v izločanju nektarja tudi, če je bil vpliv nevhite neznaten ali če ga splošni vplivi.

Mlađa umetnica je vsa prečakana oči njene slike. Ni pa izgubila priscrnosti. Prepevala je vedno popovko in kakor da išče nekaj v sosedni sobi, je prestopila prag ateljeja. V naslednjem trenutku je na vso moč zakrila. Pribiteli so sosedje in jo našli onesvenčeno. Vlomilec si v stanu pred politico in mogel drugače pomagati, kakor da skoči iz tretjega nadstropja na ulico, kjer je oblačen s polomljennimi udi. Pribiteli je politica in uvela preiskavo. Izkazalo se je, da gre za nevarneg tolovaja. Ki ga je že dolgo iskal. Mož se je uratunal. Presenetila ga je hladnotrovnost mlađe umetnice. Portret z izrezanimi očmi je zdaj razstavljen v kriminalnem muzeju v Rimu.

Strašilo v ateljeju

V ateljeju neke slikarice v Rimu se je zgodilo nekaj strašnega. Ali je bilo to naključje, ali pa preračunan namen. Toda delavec se je naglo okrenil tako, da je pahnil ženo. Udarec je bil tako neprizadokovan in močan, da se je opotekla proti nizki ograji. — Njeno delo se je zavalilo čez ograjo in Townsend je že v duhu v kotlu vrele mase. Toda v zadnjem trenutku so se njene roke oklenile spodnje latvev v ograji.

Townsend je že skakal čez stopnice proti železnu hodniku. Kakor je slutil, tako je tudi bilo. Delavec se je stali bidi od razburjenja, toda njihove se ni ganili, da bi pomagal nesrečnici. Divji krikli žene so odmevali po delavnicu, toda njihove nitni s prstom galin. Na teh potnih, sajastnih obrazih ni bilo strahu, na njih si lahko čital samo smrtno, neizprosno mržnjo.

Townsend se je naglo vrgel na tla, krepko se je oprijel z nogami železne motike in izprožil roko. Doseglj je usnjen suknjič in ga vlekel, vlekel... zman. To breme je bilo težko, pretežko za njega samega. Drugi delavci pa so stali okrog njega, ne

da bi se ganili. Poskusili je še enkrat, podvijil je

svoj napor. Zopet zman. Ni se mu posrečilo niti najmanje, da bi jo dvignil.

Krepko se oprimi z desnico, — je zaklical med težkim dihanjem, — levico pa ovij okrog mojega vrata.

— Ne morem, — je zastokala.

— Stori, kar ti velim, — se je zadrl nad njo. Ta čas se je pa že zgodilo tisto, cesar se je bal. Njen levica je popustila in samo že z desnico se je držala za ograjo. Ce mu zdaj opešajo moči, je izgubljena.

Pretežko, pretežko! Townsend je stokal od napora. Dvignil je za hip glavo in opazil več inženirjev, ki so vsi razburjeni v bledi delavci proti njemu. Tako je vse v redu... takoj... Samo še nekaj sekund mora vzdržati... Kar je opazil, kako je stopol težak, okoren delavski čevelj z vso silo na nežno, ozko ženino roko. Ž

KINO MATICA — Tel. 23-41 Predstava danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri na praznik dopolno matinska predstava ob pol 11., popoldne predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
DANES PREMIERA monumentalnega vefilmova v sepi-koloru:

Suez

Najslavniji ameriški zvezdniki: Tyron Power, Loretta Young, Annabella. — Film breznejne ljubezni in največjih žrtev!!! Dekle — najzveznejša ljubica in najzveznejša tovarišica!!! Strahovita, neenaka bora dveh ljubedih se mladih ljudi s človeško zloto, zavistjo, nerazumevanjem in sovražnimi prirodnimi silami! Soglasna sodba vseh, ki so gledali ta film v svetovnih kinematografi, je, da je to največje filmsko delo zadnjih let!!! Razervirajte si vstopnice!

Tudi življenje je treba plačati

Plačilo je smrt, a cena ni previsoka, kajti življenje je, čeprav kratko, največja vrednota

Ljubljana, 31. oktobra

Dandanes ljudje misijo mnogo bolj po-gostu na zadnjo življenjsko skrivnost, ki jo imenujemo smrt in ki jo sicer neradi izgovarjam; spoznali so, kako cenijo je človeško življenje med vojno in da je smrt posameznika brezpomembna. Težko je reči, ali ljudje ljubijo kaj manj življenje zaradi tega, v filozofskem spoznanju — da je živeti zelo tvegan, a da vendar ne tvega mnogo, saj je unreti treba prej ali sleg. Morda ljubimo življenje v mračnih dobah še bolj, kajti kako bi si sicer lahko razlagali velik, zmagovalni optimizem človeštva, ki je preživel že toliko mračnih dni? Ceprav se torej dandanes spomnimo večkrat, da je življenje zelo nezanesljivo, kapital ter da ga lahko ocenimo le po tem, kar smo že preživeli, a da na »jutri ne more-nike zidati, kljub upanju, da bo živel »naj-naj sto let« — je prav, da je posvečen vsaj en dan ne le v spomin dragih pokojnih, temveč tudi kot moment živim. Stara resnica je nameč — toda človeštvo se je nikdar dovolj ne zaveda — da lahko smrt oplemeniti življenje: ljudje, ki pogosto misijo na smrt, so dobiti ali vsaj boljši od tistih, ki nimajo dovolj poguma, da bi si polagali življenjske obratne.

Na smrt je treba v resnicu večkrat po-zabiti, zlasti slabici, ki se boje malo-šja spriča spoznati, da je vse miljivo. Toda blagoristi, ki so dovolj močni, da lahko spoznajo: življenje ima samo zaradi tega svojo posebno ceno, ker je kratko. Lahko bi rekli, da je življenje kapital: skoraj vsi prejmemo enako glavnico — se-veda so razlike, saj nismo vsi enako nadarjeni in naključje igrata še vedno veliko vlo-govo v življenju — in je samo od nas odvisno, kako se bo obrestovalo. Živite prej-me neprecenljivo bogastvo, ki ga ne more-niže drugi v stvarstvu: čas Za zavestno-bitje, za človeka, ki edini lahko postane ustvarjalec in preoblikovalec, je to božan-

ski dar. Živeti, to se pravi doživljati čas, ga izrabiti ter preživeti, kar je samo enkratno in v njem ustvariti, kar še živi, ko je človek že prah — ali ni življenje nekaj ve-likega, najdragocenejšega na zemlji? Ali nima življenje posebne vrednosti v podobi svoje minljivosti? V primeri z vesoljstvom je ves naš sončni sistem neznaten praelek in nič se ne more spremeniti, če se razblini vse v nič. Toda ali ni človeško življenje prav v primeri s to nelzernostjo vesoljstva še tem dragocenejše, ko lahko človek s svojimi možgani, najbolj čudovito snovjo na zemlji in morda tudi v vesmirju — ob-jema to neskončnost?

Ne, z misijo na smrt se je treba spriz-azniti prav zaradi tega, da bomo znali previ-nejne cenebiti življenje. Prav tega se moramo in večkrat zavedati, kako kratko je življenje in da je vsak preživljeni dan za vedno izgubljen, če ga nismo znali pravilno iz-rabiti. Vsa umetnost življenja je v tem, čim koristnejše izrabiti dan, ki so nam da-ni. Živeti moramo tako, da nam je življe-ne zadošča, ceprav pri tem trpmo. Morda je vse to celo preveč preprosto: življenje mora biti izpolnjeno z delom. Če boš storil čim več, kar bo lahko koristilo čim več ljudem še po svoji smerti, bo tvoje življenje tem bolj bogato; živel boš v dru-gi oblike še nadalje, v svojem delu. Da, ta-ka preprosto je vse to, vendar toliko ljudi išče smisel življenja vse življenje ali se pa lovi za samimi prividi in razmetava svoje življenjske dni nesmiselno in blazono. Človeštvo živi tako nesmiselno menda prav za-radi tega, ker si zastavlja preveč različnih življenjskih idealov, ker vidi smisel življenja v najbolj čudnih in nesmiselnih nalo-gah, ne pa, da bi se poznao nobenega Hu-ljenjskega smisla.

Isto je lahko trditi o vseh življenjskih naukah; toliko jih je in mnogo dobrega je v njih, toda kdo jih uporablja v življenju? Človek je res najčudovitejši bitje že zaradi tega, ker je že zdavnaj dognat, kako bi bi-

Blagor mrtvim

Blagor vam, ki je za vami s svetom in življenjem boj, topo vam je v tisti jami, kjer je mir in svet pokoj.

Mi pa tavamo po zemlji, žlost v srcu, skrb v očeh. Trud telesa naša grudi, duše zalezajo greh.

S cvetjem vam krase gomile — s trnjem pot posut je nam; duh se več raduje v Bogu, — srečni mrtvi, blagor vam!

zmagovalec po pravici in resnic. A ta za-vest Lesovina ubije: zadene ga kap.

Tako propade človeška in umetniška dragocenost, Lesovin zaradi bolne častil-kenosti, nepopustne krivčnosti do mlaj-šega tekmaca, in nadutosti ki hoče po-sili ostati nad vsemi, a ne prizna možnosti, da kdo drugi več zna in more. Leso-vin se bori za prvenstvo, napravila celo vrsto novih osmukov ter jih sam razbiha, zavedajoč se, da niso dovolj močni za tek-mo z Danejem. In ta borba je resnično dramatična.

Začil, da je Funtek premalo pokazal bor-benos Danejevo in da ni dovolj izkoristil Stane in sestre Helene, ki bili v tem dra-matičnem trenju in borjenju dveh umet-nikov lahko dramatično dogodkov raz-širile in stopnjevale. Saj sta obe čenski objekti v svoji kritiki na strani Daneja, hkrati pa ljubita oceta oziroma brata; zlasti konflikta v Stanični duši ni izkoristi-til autor, saj bi bilo nihzano med Danejem in očetom lahko rodilo vrsto močnih prizorov.

Da pa niso vse starci steipi in gluhi za zmagovalno sposobnost mladine, kaže Grusić, profesor na umetniški akademiji in predsednik Zirje. Grusić je objektiven kri-tik, a zaman ostane njegova modrost spir-o-lesovinove patološke zagrizenosti in zagrenjenosti.

Tudi Grusić je avtor premalo izkoristil za dramatični konflikt med reakcionarno salikrjenjeto Lesovinom in med kritičnim Grusićem, ki ni obtičal, temveč stopa-naprej in navzgor vse svoji starosti. Ta-ko ostavlja »Tekmac« vtisk, da je imel Fun-tek ved volje kakor sposobnosti za res do-bro dramsko.

Predstava v strelki redi Milan Skrbinšček, ki je igro dobro skrajšal, je prinesla vsem predstavljalcem mnogo pri-znanja.

Gregorin je igral Lesovina v krasni ma-ski z največjo možno prepravevalnostjo in pedantno poglibljenoščjo; Sever je bil prijetno zadrževano označevan mladi Da-nej. Vida Juvanova je prav prikupna Sta-na, a Polonca Juvanova modra Helena, kreacija, ki je valic epizodnosti zapet opo-

zarjala nase. Potokar pa daje starega Grusča s fino diskretnostjo in lepo govorito, da se lahko radujemo novega napred-ka njegove igralske velike uporabnosti.

Glavno vlogo ima kajpak Lesovin Gre-gorin, ki je ponovno dokazal, da je miseln, čustven in nikoli pretirani igralec ter je uspeh uprizoritve predvsem njegova za-sluga. Gregorin in tovariši so prejeli cvet-ja ter bili po vseh dejanjih večkrat zvani pred rampo. Fr. G.

Iz Kamnika

Rodečev večerni avtobus prične voziti z današnjim dnem. Iz Kamnika bo odhajal ob 19. uri, iz Ljubljane pa ob 23.30. Vozil bo vsak dan in bo se posebno dobrodošel posetnikom gledališč. Prav bo prisel na tudi vsem ostalem, saj bo to sedaj, ko so nam ukinili zadnjih vlak, edina večerna zve-za med Kamnikom in Ljubljano.

Jubilej. Pred kratkim je zdravila v čla-ter ter v polni posesti svojih moči prazno-vala 70-letnico svojega rojstva ga. Justina Aparnikova, soproga fotografa in posetni-ka. Obenem je obhajala tudi svoj god, obo-je v krogu svoje družine, ki s njo vred-

veseli lepega življenjskega praznika. Poleg njen pa se radujejo tega tudi še Števlini siromaki, ki jim je ga Aparnikova naj-večja podpornica in dobrotnica. Zato ji tudi mi iskreno čestitamo in ji želimo še obilo srečnih in zadovoljnih let.

— Lepo darilo je naklonila tukajšnjemu Sokolu ga. Uršula Koschier za svoj god in 81. rojstni dan, ki ju je imela pretekli teden. Za zgradbo Sokolskega doma je na-kazala dan 1.000.— Za to plemenito gesto se ji Sokolsko društvo iskreno in prisrno zahvaljuje z željo, da bi našla obilo posne-malcev. — Ga. Uršula Koschier je širom sreza znana babica, ki je bila za vestno izvrševanje naporne službe tudi odlikovana. Pravkar je prestala težje bolezni in je sedaj na poti okrevanja. V upanju, da se ji ponovno vrne zdravje ji želimo, da bi se nadalje v zdravju in zadovoljstvu ob-hajala svoj god in rojstni dan.

Iz Krškega

Glasbena Matica v Krškem priredi drevi ob 20. v Sokolskem domu pevski koncert. Poje koncertni tenorist Slavko Lukman. Rezervirajte sedeže pravocasno!

Film o zgraditvi Sueza

Ljubljana, 31. oktobra

Grandijozen film o zgraditvi slovitega prekopa, ki spaša Sredozemsko in Rdeče morje ter je prav danes v ospredju politične situacije. Film, ki je izveden v milionski inscenaciji, pre-pieta tudi globoka ljubezen. Nastopajo visoke politične osebnosti kot Napoleon, cesarica Evgenija, poslaniki, ministri itd. Graditelja kanala Les-sepsa igra lepi Tyrone Power, njegovo življensko tovarišico slavno Annabellino, cesarico Evgenijo tem-peraturem in šarmantno Loretto Young.

Ferdinand de Les-sepse je bil sin francoskega generalnega konzula v Egiptu. Usoda ga je združila z očarljivo grofico Evgenijo de Montijo.

Toda njena slavolepnost je bila tolika, da je žrtvovala svojo ljubezen do mladega diplomata in se poročila z Napoleonom.

Toda Lesseps je ni mogel pozabiti. Ved-no jo je imel pred očmi. Tudi mlada brhka Toni, ki se je zajubila vanj z vso iskre-nostjo svoje deklanske duše, mu postala dru-žica v spremjevalu, mu ni mogla izbrisati podobe lepe Evgenije. Hodila je z njim na izlete in na nekem takem izletu se je Lessepsu porodila misel zvezne Rdečega in Sredozemskega morja, gigantskega pre-kopa, ki bi odprlo nove politične in gospodarske perspektive za Evropo. Lesseps si je pridobil razumevanje egiptovskega pod-kralja za to idejo, toda denar naj si Lesseps preskrbi iz Francije. Napoleon spo-četka, ki se budi na grobovih, je nedovoljno plemenito čustvo v teh časih, ko je ta-ko malo plemenitega v dejanih, mislih in cu-stovanju, se posebno lepo. Če lahko ple-menita žalost žalosti srca in misel, žalost ob spoznanju minljivosti v tem času cinizma z njim človek najlepše počasti spomin-onih, ki so dotpreli. Blagosloviti bi morali žalost, kajti mnogo bolj človeška je kakor otopenost in prazno maločudežje. Končno se nam zdi življenje tako lepo najbrž prav zaradi tega, ker ima v svoji pestri barvi-tosti tudi temneje barve.

Zivot! Ali se vam ne zdi življenje ven-dar vredno najvišje cene, ki jo moremo in moramo plati — ali se vam ne zdi, da smrt zanj ni preveliko plačilo?

Vid Ambrožič:

Blagor mrtvim

Blagor vam, ki je za vami s svetom in življenjem boj, topo vam je v tisti jami, kjer je mir in svet pokoj.

Mi pa tavamo po zemlji, žlost v srcu, skrb v očeh. Trud telesa naša grudi, duše zalezajo greh.

S cvetjem vam krase gomile — s trnjem pot posut je nam; duh se več raduje v Bogu, — srečni mrtvi, blagor vam!

Lepa proslava jadranskega dne

Dobro obiskana akademija krajevnih odborov JS mesto in železnica

Ljubljana, 31. oktobra

Vsa pota naše lepe zemlje morajo voditi k Jadrangu, vse steze naj se vijejo proti Jadrangu, vse oči naj bodo uprite na Jadrans in z Jadrana v pomorsko Jugoslavijo ter njenega mladega kraja, vzdignega pokrovitelja Jadranske straže. Živel kralj Peter II.

Navzoč so se navdušeno pridružili temu vzliku. Sledila je državna himna, ki jo je zapela železniški pevski društvo »Slovenski«, potem je pa glavni urednik Štefan Zupančič v Francije. Napoleon spo-četka, ki je bil na takem izletu se je Lessepsu porodila misel zvezne Rdečega in Sredozemskega morja, gigantskega pre-kopa, ki bi odprlo nove politične in gospodarske perspektive za Evropo. Lesseps si je pridobil razumevanje egiptovskega pod-kralja za to idejo, toda denar naj si Lesseps preskrbi iz Francije. Napoleon spo-četka, ki se budi na grobovih, je nedovoljno plemenito čustvo v teh časih, ko je ta-ko malo plemenitega v dejanih, mislih in cu-stovanju, se posebno lepo. Če lahko ple-menita žalost žalosti srca in misel, žalost ob spoznanju minljivosti v tem času cinizma z njim človek najlepše počasti spomin-onih, ki so dotpreli. Blagosloviti bi morali žalost, kajti mnogo bolj človeška je kakor otopenost in prazno maločudežje. Končno se nam zdi življenje tako lepo najbrž prav zaradi tega, ker ima v svoji pestri barvi-tosti tudi temneje barve.

Začil, da je Funtek premalo pokazal bor-benos Danejevo in da ni dovolj izkoristil Stane in sestre Helene, ki bili v tem dra-matičnem trenju in borjenju dveh umet-nikov lahko dramatično dogodkov raz-širile in stopnjevale. Saj sta obe čenski objekti v svoji kritiki na strani Daneja, hkrati pa ljubita oceta oziroma brata; zlasti konflikta v Stanični duši ni izkoristi-til autor, saj bi bilo nihzano med Danejem in očetom lahko rodilo vrsto močnih pri-zorov.

Da pa niso vse starci steipi in gluhi za zmagovalno sposobnost mladine, kaže Grusić, profesor na umetniški akademiji in predsednik Zirje. Grusić je objektiven kri-tik, a zaman ostane njegova modrost spir-o-lesovinove patološke zagrizenosti in zagrenjenosti.

Tudi Grusić je avtor premalo izkoristil za dramatični konflikt med reakcionarno salikrjenjeto Lesovinom in med kritičnim Grusićem, ki ni obtičal, temveč stopa-naprej in navzgor vse svoji starosti. Ta-ko ostavlja »Tekmac« vtisk, da je imel Fun-tek ved volje kakor sposobnosti za res do-bro dramsko.

Predstava v strelki redi Milan Skrbinšček, ki je igro dobro skrajšal, je prinesla vsem predstavljalcem mnogo pri-znanja.

Gregorin je igral Lesovina v krasni ma-ski z največjo možno prepravevalnostjo in pedantno pogibljenoščjo; Sever je bil prijetno zadrževano označevan mladi Da-nej. Vida Juvanova je prav prikupna Sta-na, a Polonca Juvanova modra Helena, kreacija, ki je valic epizodnosti zapet opo-

Strašno opustošenje

Maribor, 30. oktobra

Danes zjutraj se je Mariborčanom nudiла strašna slika po vseh vrtovih, parkih in sploh vsepošvod, kjer stoji kakovino koli drevje. Vejeje leži vse križem; obupno sliko kažejo vrtovi tudi v okolici. Skoda je seveda ogromna in danes š

Po mariborskih in okoliških pokopališčih

Jutri bodo Mariborčani v množicah počastili spomin dragih pokojnikov

Maribor, 31. oktobra
Prav za prav že predlani so bili Vsi sveti za staro mestno pokopališče začnji, za njegovo obstoječe stanje. Kajti že lani so se pred tem praznikom izvršili spremembe na račun dokončne opustitve pokopališča. A vendar se je bila v tem primeru izkazala, da tako likvidacije – tudi če so sicer drugega pripravljene, kot je bila ta – dokončno ne zaključuje tako naglo, kakor si to nekateri zanislajo. V tem primeru pa so odložili dokončno razpusta povročidle tudi znane izredne razmere, zlasti z ozirom na številne grobove inozemcev.

Tako smo letos prišli do skoro verjetnih zadnjih Vseh svetih na tem pokopališču. V kolikor bo vreme dopuščalo, se že letos takoj po teh prazničnih nadaljuje delo dokončne opustitve. Gotovo pa se bo to storilo takoj v začetku prihodnje pomlad.

Vendar obstaja še eno vprašanje, ki zradi svoje dalekoznenosti zahteva, da se ga čim prej in javno razreši, namreč vprašanje nadaljnega obstoja grobov, za katere se je najemnina še podaljšala. Kočko je teh grobov, kjer so (v kateri vrsti) in ali ter koliko se jih bo še podaljšalo. Če je podaljšanje še mogoče, potem ne more biti še gorova o prav zadnjih Vseh svetih na tem pokopališču. Po našem mnenju naj to vprašanje odloči stevilo takih podaljšanj. Le zaradi nekaj takih grobov bi se pa ne izplačalo še nadalje ovirati ozir, zavlačevati splošno izravnavanje grobov ter sploh dokončna opustitev.

Kočljivejše pa bi utegnilo biti vprašanje tako zvanih »svečnih grobov«, to so grobovi in grobnice, za katere se je svoječas z večjim zneskom takoj rekoč odkupila določena mera zemlje in katere pravica ostane nedotaknjena tudi v primeru prodaje pokopališke zemlje. Koliko se je takih primerov na tem pokopališču? In kje se nahajajo dotični grobovi? To je treba ugotoviti še predno se kaj proti temu ukrene. Dva primerata sta nam znana: Tomsicev v Girstmajerjeva grobniča.

In še eno važno javno interesno vprašanje vpliva na vprašanje ali so letošnji Vsi sveti zadnji na tem pokopališču. Namreč vprašanje, kdaj se izvrši podaljšanje Gregorčeve v Krekove ulice preko tega pokopališča? Gregorčeva ulica zadene stari (Slomškov), a Krekova ulica novejši (Tomsicev) del pokopališča. Ce je podaljšanje teh ulic dejansko (in ne kot dosedaj le na papirju) nameravano že za prihodnje leto, potem je seveda brez nadaljnega potreblja dokončna opustitev že zdaj, vsaj pa na dotični črti nove ulice čez pokopališče. V tem primeru se bodo morali že zdaj izprazniti na teh črtah se nahajajoči grobovi. Kam pa z zemeljskimi ostanki v teh grobovih pokopan?

To je za usodo oziroma bodočo uporabo tega pokopališča vprašanje usodepolnega posmena. Posebno če se vprašanje prenosata ostankov zdrži z vprašanjem preno-

sa ostanek iz vseh drugih grobov, ki so že ali ki se zapadejo razpolagi pokopališke uprave.

To vprašanje tvori temelj zasnove že v torkovi izdaji omjenjenega načrta:

Vsi mrtvi vecen spomenik.

V tem ozirom pod tem spomenikom je zapisljena posebna kostnica za vse zemski ostanke iz omenjenih grobov. Druga kostnica bi ostala pravna kot simbol zadoljnega vsem neznano kje pokopanim in mrtvim sploh brez grobov. Kot tretja kostnica ostane rezervirana za morebitni spremembeni ostanek tistih za zgodovino sp. štev. Slovencev, znamenitih mož in žen, ki so pokopani po drugih pokopališčih, pa bi se kdaj pokazala potreba za prenos njih ostankov (tu imamo v prvi vrsti generala Maistra). V četrti kostnico pridejo ostan-

ki vseh za Maribor zaslužnih oseb brezlike narodnosti itd.

Prestane posebno za nas najbolj pere vprašanje

Tomsicev in njegovega spomenika. Tu stojimo slej ko prej na načelnem stanju, da se je tu od gotove strani izvršil krivica, ki jo je treba čim prej popraviti če se med tem že uresniči načrt v večnem spomeniku vsem mrtvim, ne bomo več ugovarjali, ce se ga prenese ali v četrte (skupno) kostnico ali pa – ako bi bilo sličnih primerov se več – ce se mu kot zadnje spomenika odkaže poseben prostor v vrsti med drugimi.

Vsekakor pa bodo letošnji Vsi sveti zadnji na tem pokopališču v današnjem stanju

– Zborovanje vojnih oškodovancev v Mariboru. V Narodnem domu je bilo snoči po obiskan zborovanje vojnih škodovancev, Slovencev in Hrvatov soške fronte in oroske. Na zborovanju je bilo izrazeno željanje, da bo čimprej ustrezeno rošnji in dolgotrajnim prizadevanjem vojnih oškodovancev po odiskodinini, ki jim ripada. Z zborovanja, na katerem so bila oglašeno odobrena posamezna poročila, so ojni oškodovanci odposlani pozdravne poštovalke predsedniku vlade Dragiši Cvetoviču, podpredsedniku vlade dr. Mačku in ministru dr. Budisavljeviču, dr. Šuteju, dr. Korošcu in dr. Kreku.

– Zaradi navijanja ceni je bil neki znamenit mariborski mesec ovaden državnemu očilstvu v Mariboru. V smislu prijave je namreč nekemu ptujskemu trgovcu prodal 750 kg masti po višji ceni, kakor določena zavedenja uredba.

– Ni se mu izplačalo, 27letni Ivan Vodanec iz Virja je 19. marca letos ukradel girofici Vurbrand iz Ormoža tri steklenice s štirimi litri vina. Zaradi tega se je moral zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskoga okrožnega sodišča, ki ga je obsojal na 5 mesec strogega zapora ter na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 2 let.

– Nočno lokarniško službo imata tečki teden Minafikova lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25-85, in Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-23.

– V tajni razpravi je veliki kazenski senat mariborskoga okrožnega sodišča obsojal 21letnega Nikolaja Engelse iz Črne na leto dni zapora, ker je 17.aprila v bližini St. Ilja napravil fotografiski posnetek

obmejnih vojaških utrdbenih del v svrhu izročitve zaupniku tuje države. Soobtožen je bil tudi 21letni Ivan Traubenberg iz Črne, ki pa je bil oproščen.

– Mestni avtobusni promet na praznik 1. novembra letos popoldne od 12. do 18. ne obratuje na progah: Sv. Martin, Selnic in Pekre. Na vseh drugih progah se bo promet redno vrnil, na Pobrežje odhajajo vozovi neprestano z Glavnega trga.

– Zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim svojcem vrši v nedoločljivih primerih in v odstotnosti pristojnega rajonskega zdravnikava petek 1. novembra g. dr. Lojze Toplak, Pobrežje, Aleksandrov cesta 6.

Mariborsko gledališče

Cetrtek, 31. oktobra ob 20.: »Nenavaden človek« Red C.

Peteč, 1. novembra ob 20.: »Cyrano de Bergerac« Red B.

Sobota, 2. novembra ob 20.: »Na dnu« Red C.

Nedelja, 3. novembra ob 15.: »Cyrano de Bergerac« ob 15.: »Vdova Rošlinka« Znižane cene.

»Cyrano« prvič za okolišane bo to nedelo v mariborskem gledališču. Uprizori se Rostovana veličastna zgodovinska komedija »Cyrano de Bergerac«, ki doživlja pri vseh predstavah tako lepo uspehe. Okolišani s koroške proge se opazijo, da bo predstava končana tako, da bodo mogli še pravočasno priti do večernega vlačka.

Jubilej vzornega obmejnega učitelja Ob 60 letnici rojstva upokojenega šolskega upravitelja Karla Mavriča

Gor Radgon, 31. oktobra

Jutri bo praznoval svoj 60. rojstni dan tukajšnjih upokojenih šolskih upraviteljov g. Karlo Mavrič, kateremu je tekla zibelka v metropoli Prlekiji, slavnem Ljutomeru. Malo je mož med nami, ki bi se bili s tako vztajnostjo in navdušenjem posvečali narodnemu in javnemu delu, kakor on. Zato ta dan si samo jubilej rojstva temveč tudi jubilej narodnega dela moža, ki ne klone nikdar, čeravno ga v življenju srečajo tudi bridiči razčakanja in izkušnje. Ze v dajških letih je kot odločen nacionalist pogosto železno pest svojih nasprotnikov v Mariboru, kjer je maturiral na Teznom, pokopališču pri Sv. Marku niže Ptuju, kjer pokopališču vsako leto številne žrtve, ki jih naplavila Drava v tamoznji bližini.

Z globokim spoštovanjem in toplo piete-

to se bodo množice zgnile iutri na naša pokopališča.

Ob tem priliku pa se spomini-

mo tudi onih živilih revjevez, stromašne de-

ce, za katero bodo mariljive članice Ženskega

šentpetrškega pokopališča radovanskega pokopališča, ki so ga otvorili leta

1880. potem protestantskega pokopališča na Teznom, pokopališča pri Sv. Marku niže Ptuju, kjer pokopališču vsako leto številne žrtve, ki jih naplavila Drava v tamoznji bližini.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Magdalenski župniji pa je bila uresničena

Druži po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izrednem mariborskem pokopališču,

ki je sledil leta 1890., ko je mariborska

mestna občina kupila primeren

prostor ob Koroški cesti, kjer naj bi se

uredilo osrednje mariborsko pokopališče.

Tudi drugi polzikus ni bil usoden Magdalenski župniji in vseh veroizpovedi.

Župnija pa je bila uresničena Druži-

ki po izredn